

KONVENCIJA DĖL ANKSTYVO PRANEŠIMO APIE BRANDUOLINĘ AVARIJĄ*

Valstybės, šios Konvencijos Šalys,
žinodamos, kad daugelis valstybių vykdo branduolinę veiklą;
pažymėdamos, kad buvo ir yra imamasi visapusiškų priemonių branduolinės veiklos aukštam saugos lygiui užtikrinti, užkirsti kelią branduolinėms avarijoms, o jei tokia avarija įvyktų, kuo labiau sumažinti jos padarinius;
norėdamos dar labiau stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą saugiai plėtojant ir naudojant branduolinę energiją;
įsitikinusios, kad, norint sumažinti per valstybių sienas plintančius radiologinius padarinius, valstybės turi kuo anksčiau suteikti svarbią informaciją apie branduolines avarijas;
pažymėdamos dvišalių ir daugiašalių susitarimų dėl pasikeitimo informacija šioje srityje naudingumą,
 s u s i t a r ė:

1 straipsnis Taikymo sritis

1. Ši Konvencija taikoma įvykus bet kokiai avarijai dėl valstybės, šios Konvencijos Šalies, ar jos jurisdikcijai priklausančių, ar jos kontroliuojamų fizinių arba juridinių asmenų veiklos ar įrenginių, minimų šio straipsnio 2 dalyje, dėl kurių išmetamos ar tikėtina, kad gali būti išmestos radioaktyviosios medžiagos, ir kurie sukelia ar gali sukelti tarptautinį tolimąjį išmetimą, kuris gali kelti radiologinės saugos problemų kitai valstybei.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėti įrenginiai ir veikla:

- a) branduolinis reaktorius, nesvarbu, kur jis būtų;
- b) branduolinio kuro ciklo įrenginys;
- c) radioaktyviųjų atliekų apdorojimo įrenginys;
- d) branduolinio kuro ar radioaktyviųjų atliekų gabenimas ir saugojimas;
- e) radioizotopų gamyba, naudojimas, saugojimas, šalinimas ir gabenimas žemės ūkio, pramonės, medicinos ir susijusiais mokslo ir mokslinio tyrimo tikslais; ir
- f) radioizotopų naudojimas energijai gaminti kosminiuose objektuose.

2 straipsnis Pranešimas ir informavimas

1 straipsnyje nurodytos avarijos (toliau – branduolinė avarija) atveju tame straipsnyje minėta valstybė, šios Konvencijos Šalis:

a) nedelsdama tiesiogiai ar per Tarptautinę atominės energijos agentūrą (toliau – Agentūra) toms valstybėms, kurioms yra ar gali būti padarytas 1 straipsnyje nurodytas fizinis poveikis, ir Agentūrai praneša apie branduolinę avariją, jos pobūdį, įvykimo laiką ir tikslią vietą; ir

b) skubiai tiesiogiai ar per Agentūrą a punkte nurodytoms valstybėms ir Agentūrai suteikia 5 straipsnyje nurodytą turimą informaciją, kuri yra svarbi siekiant kuo labiau sumažinti radiologinius padarinius tose valstybėse.

3 straipsnis Kitos branduolinės avarijos

* Lietuvos Respublika prisijungė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 972, įsigaliojo 1994 m. gruodžio 17 d.

Siekdamos kuo labiau sumažinti radiologinius padarinius, valstybės, šios Konvencijos Šalys, gali pranešti ir apie kitas, 1 straipsnyje nenurodytas, branduolines avarijas.

4 straipsnis **Agentūros funkcijos**

Agentūra:

a) valstybėms, šios Konvencijos Šalims, valstybėms narėms, taip pat kitoms valstybėms, kurioms yra ar gali būti padarytas 1 straipsnyje nurodytas fizinis poveikis, atitinkamoms tarptautinėms nevyriausybinėms organizacijoms (toliau – tarptautinės organizacijos) nedelsdama praneša apie pranešimą, gautą pagal 2 straipsnio a punktą; ir

b) skubiai bet kurios valstybės, šios Konvencijos Šalies, valstybės narės ar atitinkamos tarptautinės organizacijos prašymu suteikia pagal 2 straipsnio b punktą gautą informaciją.

5 straipsnis **Teiktina informacija**

1. Teikiant informaciją pagal 2 straipsnio b punktą, būtina nurodyti šiuos tuo metu pranešančiajai valstybei, šios Konvencijos Šaliai, žinomus duomenis apie:

- a) branduolinės avarijos laiką, prireikus tikslią vietą ir pobūdį;
- b) susijusį įrenginį ar veiklą;
- c) spėjimą ar nustatytą priežastį bei numatomą branduolinės avarijos, susijusios su radioaktyviųjų medžiagų tolimuoju išmetimu, vystymąsi;
- d) radioaktyviojo išmetimo bendrąsias charakteristikas, įskaitant, kiek praktiškai įmanoma ir tikslinga, jo pobūdį, tikėtiną fizinį ir cheminį pavidalą bei kiekį, sudėtį ir veiksmingąjį aukštį;
- e) informaciją apie esamas ir numatomas meteorologines bei hidrologines sąlygas, būtiną radioaktyviųjų medžiagų tolinojo išmetimo prognozėms;
- f) aplinkos monitoringo, susijusio su radioaktyviųjų medžiagų tolimuoju išmetimu, rezultatus;
- g) planuojamas ar jau vykdomas apsaugos priemonės už branduolinio objekto ribų;
- h) tikėtiną radioaktyviojo išmetimo poveikį laikui bėgant.

2. Tokią informaciją tam tikrais laiko tarpais būtina papildyti kita svarbia informacija apie avarinės situacijos eigą, įskaitant jos numatomą ar jau įvykusią pabaigą.

3. Pagal 2 straipsnio b punktą gautą informaciją galima naudoti be jokių suvaržymų, išskyrus atvejus, kai tokią informaciją pranešančioji valstybė, šios Konvencijos Šalis, suteikia kaip slaptą.

6 straipsnis **Konsultacijos**

Valstybė, šios Konvencijos Šalis, teikianti informaciją pagal 2 straipsnio b punktą, skubiai, kiek praktiškai įmanoma, reaguoja į poveikį patiriančios valstybės, šios Konvencijos Šalies, prašymus papildomos informacijos ar konsultacijų, kad būtų galima kuo labiau sumažinti radiologinius padarinius toje valstybėje.

7 straipsnis **Kompetentingos institucijos ir informacijos centrai**

1. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, Agentūrai ir kitoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, tiesiogiai ar per Agentūrą praneša apie savo kompetentingas institucijas ir

informacijos centrą, atsakingą už 2 straipsnyje nurodytų pranešimų ir informacijos suteikimą bei gavimą. Su tokiais informacijos centrais ir pagrindine tarnyba pačioje Agentūroje turi būti galima nuolat susisiekti.

2. Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, Agentūrai nedelsdama praneša apie visus šio straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos pasikeitimus.

3. Agentūra privalo turėti ir nuolat atnaujinti tokių nacionalinių institucijų ir informacijos centrų bei atitinkamų tarptautinių organizacijų informacijos centrų sąrašą ir jį pateikti valstybėms, šios Konvencijos Šalims, taip pat valstybėms narėms ir atitinkamoms tarptautinėms organizacijoms.

8 straipsnis

Pagalba valstybėms, šios Konvencijos Šalims

Vadovaudamasi savo Statutu ir kurios nors valstybės, šios Konvencijos Šalies, kuri pati nevykdo branduolinės veiklos, bet turi bendrą valstybės sieną su valstybe, nesančia šios Konvencijos šalimi, bet vykdančia aktyvią branduolinę programą, prašymu, Agentūra tiria galimybę įkurti atitinkamą radiacijos monitoringo sistemą, kad būtų lengviau pasiekti šios Konvencijos nustatytus tikslus.

9 straipsnis

Dvišaliai ir daugiašaliai susitarimai

Siekdamos bendrų tikslų, valstybės, šios Konvencijos Šalys, manydamos, kad tai tikslinga, gali svarstyti galimybę sudaryti dvišalius ar daugiašalius susitarimus, susijusius su šios Konvencijos reglamentuojamais klausimais.

10 straipsnis

Ryšys su kitais tarptautiniais susitarimais

Ši Konvencija nekeičia valstybių, šios Konvencijos Šalių, tarpusavio teisių ir įsipareigojimų pagal galiojančius tarptautinius susitarimus, susijusius su šioje Konvencijoje reglamentuojamais klausimais, arba pagal būsimus tarptautinius susitarimus, kurie bus sudaryti laikantis šios Konvencijos tikslų.

11 straipsnis

Ginčų sprendimas

1. Kilus ginčui tarp valstybių, šios Konvencijos Šalių, arba tarp valstybės, šios Konvencijos Šalies, ir Agentūros dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, ginčo šalys konsultuojasi, siekdamos išspręsti ginčą derybomis arba kitomis taikiomis joms priimtinais ginčų sprendimo priemonėmis.

2. Jeigu tokio ginčo tarp valstybių, šios Konvencijos Šalių, nepavyksta išspręsti per vienerius metus nuo prašymo dėl konsultacijų pagal šio straipsnio 1 dalį, bet kurios iš ginčo šalių prašymu jis pateikiamas arbitražo teismui arba perduodamas spręsti Tarptautiniam Teisingumo Teismui. Jeigu ginčas pateikiamas arbitražo teismui ir per šešis mėnesius nuo tokio prašymo dienos ginčo šalims nepavyksta susitarti dėl arbitražo teismo sudarymo, bet kuri šalis gali prašyti Tarptautinio Teisingumo Teismo Pirmininką arba Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinį Sekretorių paskirti vieną ar kelis arbitražo teismo teisėjus. Jeigu ginčo šalys pateikia priešingus prašymus, pirmenybė suteikiama Jungtinių Tautų Organizacijos Generaliniam Sekretoriui teiktam prašymui.

3. Pasirašydama, ratifikuodama, priimdama ar patvirtindama šią Konvenciją arba prisijungdama prie jos, valstybė gali pareikšti, kad ji nelaiko savęs įsipareigojusia laikytis vienos kurios arba abiejų ginčų sprendimo procedūrų, nurodytų šio straipsnio 2 dalyje. Kitos valstybės, šios Konvencijos Šalys, neprivalo laikytis šio straipsnio 2 dalyje nurodytų ginčo sprendimo procedūrų valstybės, šios Konvencijos Šalies, kuriai toks pareiškimas galioja, atžvilgiu.

4. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, kuri yra padariusi pareiškimą pagal šio straipsnio 3 dalį, gali bet kuriuo metu jį atšaukti įteikdama pranešimą depozitarui.

12 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Ši Konvencija pateikiama pasirašyti visoms valstybėms ir Namibijai, kuriai atstovauja Jungtinių Tautų Organizacijos Taryba Namibijai, Tarptautinės atominės energijos agentūros būstinėje Vienoje ir Jungtinių Tautų Organizacijos būstinėje Niujorke atitinkamai nuo 1986 m. rugsėjo 26 d. ir 1986 m. spalio 6 d. iki jos įsigaliojimo dienos arba dvylika mėnesių, atsižvelgiant į tai, kuris laikotarpis ilgesnis.

2. Bet kuri valstybė ir Namibija, kuriai atstovauja Jungtinių Tautų Organizacijos Taryba Namibijai, gali pareikšti sutikimą įsipareigoti pagal šią Konvenciją ją pasirašydama arba deponuodama ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumentus po Konvencijos pasirašymo, jei Konvencija buvo pasirašyta su vėlesnio ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo sąlyga, arba deponuodama prisijungimo dokumentus. Ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentai deponuojami depozitarui.

3. Ši Konvencija įsigalioja praėjus trisdešimčiai dienų nuo tos dienos, kai trys valstybės sutinka pagal ją įsipareigoti.

4. Kiekvienai valstybei, kuri sutinka įsipareigoti pagal šią Konvenciją po jos įsigaliojimo, Konvencija įsigalioja praėjus trisdešimčiai dienų nuo tos dienos, kai valstybė pareiškia tokį sutikimą.

5.

a) Prie šios Konvencijos, kaip numatyta šiame straipsnyje, gali prisijungti tarptautinės organizacijos ir regioninės integracijos organizacijos, kurių narėmis yra suverenos valstybės ir kurioms yra suteikti įgaliojimai derėtis dėl tarptautinių susitarimų šios Konvencijos reglamentuojamais klausimais, juos sudaryti ir taikyti.

b) Jų kompetencijai priklausančiais klausimais tokios organizacijos savo vardu naudojasi teisėmis ir vykdo įsipareigojimus, kuriuos ši Konvencija numato valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

c) Deponuodama savo prisijungimo dokumentus, tokia organizacija perduoda depozitarui pareiškimą, kuriame nurodoma jos kompetencija šios Konvencijos reglamentuojamais klausimais.

d) Tokia organizacija turi tik tiek balsų, kiek turi jos valstybės narės.

13 straipsnis

Laikinas taikymas

Valstybė, pasirašydama šią Konvenciją arba bet kada vėliau, iki Konvencijos jai įsigaliojimo, gali pareikšti, kad ji Konvenciją taikys laikinai.

14 straipsnis

Pakeitimai

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali siūlyti Konvencijos pakeitimų. Siūlomas pakeitimas pateikiamas depozitarui, o šis nedelsdamas pateikia jį visoms kitoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims.

2. Jeigu dauguma valstybių, šios Konvencijos Šalių, prašo depozitaro surengti konferenciją siūlomiems pakeitimams apsvarstyti, depozitaras pakviečia visas valstybes, šios Konvencijos Šalis, dalyvauti tokioje konferencijoje, kuri pradedama ne anksčiau kaip praėjus trisdešimčiai dienų nuo kvietimų išsiuntimo dienos. Kiekvienas pakeitimas, priimtas visų valstybių, šios Konvencijos Šalių, dviejų trečdalių balsų dauguma, išdėstomas protokole. Jis pateikiamas pasirašyti visoms valstybėms, šios Konvencijos Šalims, Vienoje ir Niujorke.

3. Protokolas įsigalioja praėjus trisdešimčiai dienų nuo tos dienos, kai trys valstybės pareikia sutikimą pagal jį įsipareigoti. Kiekvienai valstybei, pareiškusiai sutikimą įsipareigoti pagal protokolą po jo įsigaliojimo, protokolas įsigalioja praėjus trisdešimčiai dienų nuo tos dienos, kai buvo pareikštas toks sutikimas.

15 straipsnis Denonsavimas

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali denonsuoti šią Konvenciją rašytiniu pranešimu depozitarui.

2. Denonsavimas įsigalioja praėjus vieneriems metams nuo tos dienos, kai depozitaras gauna tokį pranešimą.

16 straipsnis Depozitaras

1. Šios Konvencijos depozitaras yra Agentūros generalinis direktorius.

2. Agentūros generalinis direktorius nedelsdamas praneša valstybėms, šios Konvencijos Šalims, ir visoms kitoms valstybėms apie:

- a) kiekvieną šios Konvencijos ir jos pakeitimų protokolų pasirašymą;
- b) kiekvieni deponuotus šios Konvencijos arba jos pakeitimų protokolų ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo prie jų dokumentus;
- c) bet kurį pareiškimą ar jo atšaukimą pagal 11 straipsnį;
- d) bet kurį pareiškimą dėl laikino šios Konvencijos taikymo pagal 13 straipsnį;
- e) šios Konvencijos ir bet kurio jos pakeitimo įsigaliojimą;
- f) bet kurį denonsavimą pagal 15 straipsnį.

17 straipsnis Autentiški tekstai ir patvirtintos kopijos

Šios Konvencijos originalas, kurio tekstai anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Tarptautinės atominės energijos agentūros generaliniam direktoriui, kuris patvirtintas jo kopijas perduoda valstybėms, šios Konvencijos Šalims, ir visoms kitoms valstybėms.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šią Konvenciją, pateikiamą pasirašyti 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.

PRIIMTA tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt šeštų metų rugsėjo dvidešimt šesť dieną Tarptautinės atominės energijos agentūros generalinės konferencijos neeilinėje sesijoje Vienoje.